

Міністерство освіти і науки України


КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Кафедра дизайну архітектурного середовища

**ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ**

**«ЗАТВЕРДЖУЮ»**

Декан архітектурного факультету

 / **О.В. Кащенко** /  
«19» червня 2020 року

## **СИЛАБУС**

**навчальної дисципліни**

### **ПРОБЛЕМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АРХІТЕКТУРНО-МІСТОБУДІВНИХ СИСТЕМ І СЕРЕДОВИЩ**

Освітній рівень	третій освітньо-науковий рівень	
Форма навчання	денна	
Галузь знань	19	Архітектура та будівництво
Спеціальність	191	Архітектура та містобудування
Освітня програма	Архітектура та містобудування	
Програма навчання	дисципліна самостійного вибору аспіранта	
Обсяг дисципліни	<b>5,0 кредити ECTS (90 академічних годин)</b>	
Види аудиторних занять	лекції, практичні заняття	
Індивідуальні та (або) групові завдання	індивідуальна робота	
Форми семестрового контролю	залік	

#### **Розробники:**

Тімохін Віктор Олександрович доктор архітектури, професор, завідувач кафедри дизайну архітектурного середовища

Зінов'єва О.С., кандидат архітектури, доцент

Рябець Ю.С. кандидат архітектури, доцент

Щурова В.А., кандидат архітектури, доцент

Праслова В.О., кандидат архітектури, доцент

#### **1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Навчальна дисципліна «Проблеми сталого розвитку архітектурно-містобудівних систем і середовищ» є складовою освітньої програми підготовки фахівців за третім освітньо-науковим рівнем «Доктор філософії» галузі знань 19 «Архітектура та будівництво» спеціальності 191 «Архітектура та містобудування». Дана дисципліна входить до циклу професійної наукової підготовки та є варіативною навчальною дисципліною.

Дисципліна направлена на підвищенні рівня теоретичної і фахової підготовки аспірантів у проведенні наукових досліджень у сфері проектування архітектурно–містобудівного середовища.

## 1. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Кредити	Години	Семестр	
			III	
<b>Всього годин за навчальним планом, з них:</b>	<b>5,0</b>	<b>150</b>	<b>150</b>	
Аудиторні заняття, у т.ч.:		50	50	
лекції		10	10	
практичні заняття		40	40	
Самостійна робота		100	100	
<b>Форма підсумкового контролю</b>		-	<b>залік</b>	

## 2. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Мета дисципліни** - підвищення рівня теоретичної і фахової підготовки аспірантів у проведенні наукових досліджень у сфері проектування архітектурно–містобудівного середовища.

**Завдання дисципліни** - поглиблене ознайомлення аспірантів з основними проблемами сталого розвитку і еволюційних досліджень у сфері архітектури містобудування, методами просторової і функціональної самоорганізації архітектурного і містобудівного середовища, проблемами екологізації та естетизації архітектурно-містобудівного середовища, з його ергономічністю; розкриття особливостей досліджень сталого розвитку архітектурно-містобудівного середовища та визначення загальних положень і напрямів динамічного розвитку архітектурно-містобудівного середовища.

### Компетентності аспірантів, що формуються в результаті засвоєння дисципліни

<b>Інтегральна Компетентність(ІК)</b>	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.
<b>Загальні компетентності (ЗК)</b>	<b>ЗК02.</b> Здатність систематизувати знання та розуміння філософських методологій пізнання, ключових засад професійної етики, систем морально-культурних цінностей, толерантності, які базуються на принципах поваги до різноманітності та мультикультурності. <b>ЗК08.</b> Здатність використовувати сучасні методи та технології наукової комунікації державною та іноземною мовами на сучасному технологічному обладнанні з залученням цифрових технологій та новітнього інструментарію для проведення досліджень на рівні якісного виконання, яке відповідає національному та світовому рівням.

<b>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</b>	<p><b>ФК03.</b> Здатність розуміти і враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні та комерційні міркування, що впливають на реалізацію технічних рішень.</p> <p><b>ФК05.</b> Здатність до виконання наукових теоретико-методологічних, прикладних і експериментальних досліджень архітектурно-містобудівного середовища, його складових частин і рівнів підпорядкування; володіння методикою викладання у вищих навчальних закладах архітектурного профілю.</p> <p><b>ФК07.</b> Здатність демонструвати розуміння правових рамок, які мають відношення до професійної діяльності; володіння інформацією щодо сучасних тенденцій формування нормативної документації в архітектурній та містобудівній діяльності.</p>
<b>Програмні результати навчання</b>	
<b>Знання (ЗН)</b>	<b>ПР01.</b> Здатність продемонструвати знання та розуміння філософської методології наукового пізнання, психолого-педагогічних аспектів професійно-наукової діяльності, власний науковий світогляд та морально-культурні цінності.
<b>Уміння (УН)</b>	<p><b>ПР05.</b> Вміти виявляти зв'язки між сучасними науковими концепціями в суміжних предметних сферах для обґрунтування нових теоретичних та практичних рекомендацій для розв'язування науково-практичних задач в області теоретичних досліджень, застосовувати їх в галузі професійної діяльності.</p> <p><b>ПР14.</b> Вміти організовувати та вести науково-дослідну роботу за обраною науковою темою, використовувати різні наукові підходи для проведення дослідження; готувати науково-технічні звіти, оформляти результати досліджень у вигляді наукових статей і доповідей; володіти методикою викладання у вищій школі архітектурного профілю.</p> <p><b>ПР16.</b> Розуміти правові рамки, які мають відношення до професійної діяльності; вміти застосовувати вимоги нормативно-правових документів та законодавчих актів, що регламентують містобудівну та архітектурну діяльність в Україні.</p>
<b>Комунікація (КОМ)</b>	<b>ПР09.</b> Демонструвати системний науковий світогляд та філософсько-культурний кругозір, який включає розвинене критичне мислення, професійну етику, академічну доброчесність, повагу до різноманітності та мультикультурності в поєднанні з володінням передовими методиками викладання у вищій школі і постійним самовдосконаленням професійного та наукового рівня.

### 3. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН)

№ п/п	Назва тем	Кількість годин		
		лекції	практичні	самостійна
<b>Змістовний модуль 1. Організація і самоорганізація – феномени розвитку архітектурно-містобудівного середовища</b>				
1	<u>Тема 1.</u> Еволюційний розвиток і саморозвиток архітектурно-містобудівних систем і середовищ	2	4	12
2	<u>Тема 2.</u> Передумови виникнення і основні засади теорії самоорганізації та сталого розвитку	2	4	12
<b>Разом за змістовним модулем 1</b>		4	8	24

<b>Змістовний модуль 2. Проблеми гармонізації й саморозвитку сучасного архітектурно-містобудівного середовища</b>				
1	Тема 1. Хвильова динаміка урбосферної еволюції	2	8	16
2	Тема 2. Зміст і структура міської синергетики	2	8	16
3	Тема 3. Екологія, ергономіка і естетика самоорганізації та сталого розвитку архітектурно-містобудівного середовища	2	16	28
	<b>Разом за змістовним модулем 2</b>	6	32	60
	Виконання індивідуального завдання	12		12
	Підготовка до заліку	4		4
	<b>Всього</b>	<b>10</b>	<b>40</b>	<b>100</b>

#### 4. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Еволюційний розвиток і саморозвиток архітектурно-містобудівних систем і середовищ	2
2	Передумови виникнення і основні засади теорії самоорганізації та сталого розвитку	2
3	Хвильова динаміка урбосферної еволюції	2
4	Зміст і структура міської синергетики	2
5	Екологія, ергономіка і естетика самоорганізації та сталого розвитку архітектурно-містобудівного середовища	2
	<b>Усього</b>	<b>10</b>

#### 5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Аналіз просторової самоорганізації архітектурно-містобудівного середовища сучасних міст.	4
2	Аналіз функціональної самоорганізації міського розпланування сучасних міст.	4
3	Глобальні цілі та завдання сталого розвитку архітектурно-містобудівного середовища.	4
4	Ергономічний аналіз архітектурно-містобудівного середовища сучасних міст.	4
5	Екологічність архітектурно-містобудівного середовища з позицій сталого розвитку сучасних міст.	4
6	Мобільність архітектурно-містобудівного середовища в процесах самоорганізації та сталого розвитку сучасних міст.	4
7	Аналіз генеральних планів міст як різновиду антропогенного ландшафту.	4
8	Інноваційні методи ландшафтного дизайну і архітектури в контексті сталого розвитку.	4
9	Архітектурно-просторова самоорганізація підземного міського простору.	4

10	Функціональна самоорганізація підземного міського розпланування сучасних міст.	4
	<b>Усього</b>	<b>40</b>

## 6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Опрацювання теоретичного матеріалу змістовного модуля 1.	24
2	Опрацювання теоретичного матеріалу змістовного модуля 2.	60
3	Виконання індивідуального завдання	12
4	Підготовка до заліку	4
	<b>Усього</b>	<b>100</b>

## 7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Усний та письмовий контроль, захист індивідуального завдання.

## 8. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Для оцінки знань аспірантів застосовується рейтингова система оцінювання, яка враховує оцінки, одержані за результатами поточного контролю - підготовки до практичних занять, захисту індивідуального завдання, та підсумкового контролю у вигляді заліку.

### Розподіл балів для дисципліни з формою контролю залік

Поточне оцінювання		Індивідуальне завдання	Залік	Сума балів
Змістовні модулі				
1	2			
10	30	20	40	<b>100</b>

### Відповідність підсумкових рейтингових оцінок у відсотках оцінкам за національною шкалою та шкалою ECTS

Відсотки підсумкової оцінки	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані лише з незначною кількістю помилок.
82-89	Добре	B	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вище середнього рівня з кількома помилками.
75-81		C	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вірно з певною кількістю суттєвих помилок.
67-74	Задовільно	D	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані непогано, але зі значною кількістю недоліків.

60–66		E	Кредит зараховано. Виконання контрольних заходів задовольняє мінімальним критеріям.
35–59		FX	Кредит не зараховано. Студенту надається можливість скласти оговорені контрольні заходи для поліпшення підсумкової оцінки
1–34	Незадовільно	F	Кредит не зараховано. Студент повинен повторно освоювати навчальний матеріал дисципліни (модуля).

## 9. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Тімохін В. О., Шебек Н. М., Малік Т. В. т.ін. Основи дизайну архітектурного середовища: Підручник. – К.: КНУБА, 2010. – 400 с.
2. Цигичко С.П. Екологія в архітектурі і містобудуванні: навч. посібник / С. П. Цигичко; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. –Х: ХНАМГ, 2012. –146с.
3. Тімохін В. О. Наукові дослідження в дизайні архітектурного середовища: Конспект лекцій. – К.: КНУБА, 2013. – 49 с.
4. Тімохін В. О. Методологія проектування архітектурного середовища. Конспект лекцій. – К.: КНУБА, 2006. – 49 с.
5. Зінов'єва О.С., Рябець Ю.С. Екологічні проблеми формування архітектурного середовища: конспект лекцій/О.С. Зінов'єва, Ю.С. Рябець.– К.: КНУБА, 2013.– 32с.
6. Основи ергономіки: Конспект лекцій: для студентів V курсу, які навчаються за напрямом підготовки 6.060102 "Архітектура" / Ю.С. Рябець; К.: КНУБА, 2012. – 32с.
7. Міський і ландшафтний дизайн. Ландшафтна організація міських просторів: Конспект лекцій: для студ. V курсу спец. 7.120103 «Дизайн архітектурного середовища» / В.А. Щурова; КНУБА. – Київ : 2008. – 36с.
8. Міський і ландшафтний дизайн. Благоустрій територій різного призначення: Конспект лекцій: для студ. VI курсу спец. 7.120103 «Дизайн архітектурного середовища» / В.А. Щурова; КНУБА – Київ, 2008. – 40 с.

## 10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

### Базова:

1. Еко Умберто. Як написати дипломну роботу: Гуманітарні науки/пер. за ред. О. Глотова. – Тернопіль: Мандрівець, 2007. – 224 с.
2. Фремpton К. Современная архитектура: Критический взгляд на историю развития. – М.: Стройиздат, 1990. – 535 с.
3. Шебек Н. М. Типологія архітектурного середовища: Конспект лекцій. – К.: КНУБА, 2000. – 24 с.
4. Мастера архитектуры об архитектуре. – М.: Искусство, 1972. – 686 с.
5. Стародубцева Л. С. Архітектура постмодернізму. – К. Спалах, 1998.–208с.
6. Черкес Б. С., Лінда С. М. Архітектура сучасності. Остання третина ХХ – початок ХХІ століть . – Навч. посібник. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2010. – 383 с.
7. Тімохін В. О. Архітектура міського розвитку. 7 книг з теорії містобудування. – К.: КНУБА, 2008. – 629 с.
8. Мироненко В. П. Архітектурна ергономіка: підручник. – К.: видавництво Київського національного авіаційного університету «НАУ-друк», 2009. – 240 с.

9. Сапрыкина Н. А. Основы динамического формообразования в архитектуре. – М.: „Архитектура-С», 2005. – 311 с.
10. Стамбульська декларація з населених пунктів: Декларація/ Організація Об'єднаних Націй (ООН) – Стамбул, 1996
11. Цілі сталого розвитку: Україна. Національна доповідь 2017/ Міністерство економічного розвитку і торгівлі – Київ, 2017. – 176 с.
12. Запольський А. К., Салюк А. І. Основи екології. – К.: Вища шк., 2005. – 384 с.
13. Нефедов В. А. Ландшафтный дизайн и устойчивость среды. – Санкт-Петербург, 2000. – 295 с.
14. Порт В. ЛАД: ландшафт, архітектура, дизайн.– К: ArtHuss, 2017.– 612 с.
15. Веретенников Д.Б. Подземная урбанистика / Д.Б. Веретенников. — М. : СГАСУ, 2013. — 216 с.
16. Голубев, Г. Е. Подземная урбанистика и город / Г. Е. Голубев. — М. : МИКХиС, 2005. — 124 с.

#### **Допоміжна:**

1. Бэнем Р. Взгляд на современную архитектуру: Эпоха мастеров. – М.: Стройиздат, 1987. – 191 с. из истории советской архитектуры: 1926-1932г.г. – М.: Наука, 1970. – 211 с.
2. Гропиус В. Границы архитектуры. – М.: Искусство, 1971. – 287 с.
3. A.Rossi. Buildings and projects. –Rizzoli, 1985. – 319 p.
4. Нимейер О. Архитектура и общество. – М.: Прогресс, 1975. – 191 с.
5. Дида І. А. Екологічні основи традиційної української архітектури/ Монографія. Львів: Львівська політехніка - 2009. 332 с.
6. Білявський Г. О., Фурдуй Р. С., Костіков І. Ю. Основи екології. – К.: Либідь, 2005. – 408 с.
7. Динамическая архитектура: Основные направления развития, принципы, методы / А.А. Гайдученя. – К.: Будівельник, 1983. – 96с.
8. Мироненко В. П. Эргономические принципы архитектурного проектирования (теоретическо-методологический аспект). – Харьков.: Основа, 1997. – 112 с.
9. Рунге В.Ф. Эргономика и оборудование интерьера: Учебн.пособие.-М.:Архитектура.-С,2004.-160с.,ил.
10. Рунге В. Ф., Манусевич Ю. П. Эргономика в дизайне среды: Учебн. пособие / В. Ф. Рунге, Ю. П. Манусевич. - М.: „Архитектура. - С”, 2009. - 327 с.: ил.
11. Сапрыкина Н.А. Архитектурная форма: Статика и динамика: Учеб. Пособие для вузов / Наталья Алексеевна Сапрыкина – М.: Стройиздат, 1995. – 403 с.
12. Смолова Л.В. Введение в психологию взаимодействия с окружающей средой. – Спб: Речь, 2009. – 384 с.
13. Шемседінов Г. І. Проектування мобільних будівель. Навчальний посібник. – К.: КНУБА, 2007. – 144 с.
14. Шимко В. Т. Архитектурно-дизайнерское проектирование. Основы теории. – М.: Архитектура-С. – 2005. – 296 с.
15. Шубенков М. В. Структурные закономерности архитектурного формообразования: Учеб.пособие. – М.: Архитектура-С, 2008. –320 с.
16. Рябушин А. В., Шукурова А. Н. Творческие противоречия в новейшей архитектуре Запада. – М.: Стройиздат, 1986. – 272 с.
17. Шебек Н. М. Гармонізація планувального розвитку міста. – К.: Основа, 2008. – 216 с.
18. Боднар О. Я. Золотий переріз і неевклідова геометрія у науці та мистецтві. – Львів.: Українські технології, 2005. – 198 с.

19. Гейл Ян. Города для людей / Перевод с англ. – М.: Альпина Паблшер, 2012. – 276 с.
20. Забелина Е.В. Поиск новых форм в ландшафтной архитектуре / Забелина Е.В. Учебное пособие – М.: Архитектура-С, 2005. – 160 с.
21. Тютюнник Ю.Г. Тоталлология ландшафта: Национальная академия наук. – К., 2002. – 122 с.
22. Беляев В. Л. Основы подземного градоустройства [Текст] / В. Л. Беляев. — М. : МГСУ, 2012. — 198 с. ISBN: 978-5-7264-0588-9
23. Веретенников Д. Б. Архитектурное проектирование. Подземная урбанистика [Текст] : учебное пособие / Д. Б. Веретенников. — М.: ФОРУМ: ИНФРА-М, 2015. — 176 с.
24. Височин І. А. Моделювання як провідний засіб пізнання архітектури на прикладах підземного архітектурно-просторового середовища [Текст] : монографія / І. А. Височин. — Суми : Університетська книга, 2001. — 248 с.
25. Данилина Н. В. Система транспортно-пересадочных узлов и «перехватывающие» стоянки [Текст] / Н. В. Данилина, Д. Н. Власов. — Lap Lambert Academic Publishing, 2013. — 88 с.
26. Куликова Е. Ю. Подземная геоэкология мегаполисов [Текст]. – М.: Изд- во МГГУ, 2005. – 480 с.
27. Nadia Amoroso Digital landscape architecture now. – London: Thames&Hudson, 2012. – 304 p.
28. Francesc Zamora Mola, Julio Fajardo. Star landscape architects / Las estrellas del paisajismo y del land art. – Spain: Loft Publications, 2010. – 592 h.
29. Futuropa: For a new vision of landscape and territory. The rural vernacular habitat, a heritage in our landscape: A Council of Europe Magazine. – Brussel, 2008. – № 21. – 30 с.
30. Environment & Landscape in 4 Books / Publisher Kwang Young Jeong. – Seoul, Korea: Archiworld Co, Ltd. – [Vol. 2], 2005. – 302 p.
31. Kronenburg R. Portable architecture // Robert Kronenburg, Third edition. – Great Britain: Architectural press, 2003. – 274 p.
32. Jeong, Kwang Young. Environment Landscape. – Seoul, Korea: Archiworld, 2007. – 299 p.
33. Archilab's urban experiments. Radical Architecture, Art and the City.-London:Thames Hudson, 2005.-368p.
34. Concours d'Architecture:1792 a nos jours. – Vol. 1, 2. –Tashen. – 382 p.
35. Hunt W. Underground: A Human History of the Worlds Beneath Our Feet [Text] / Will Hunt. - *New York* : Spiegel & Grau, 2019. — 288 p. ISBN 9780812996746
36. Meijenfildt Ernst von. Below ground level: creating new spaces for contemporary architecture [Text] / Ernst von Meijenfildt, Marit Geluk. — Boston : Birkhäuser-Publishers for Architecture, 2003. — 264 p.

## **11. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ**

37. Sustainable Development Goals. Knowledge Platform [Електронний ресурс].- Режим доступу: <https://sustainabledevelopment.un.org/> (дата звернення 27.02.2020). - Назва з екрана.
38. Цілі сталого розвитку в Україні [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://sdg.org.ua/ua> (дата звернення 27.02.2020). - Назва з екрана.
39. RIBA Sustainable Outcomes Guide, RIBA: London. [Електронний ресурс].- Режим доступу: [https://www.architecture.com/-/media/Gather\\_Content/UN-Sustainable\\_Development\\_Goals\\_in\\_Practice/Additional-Documents/Ethicsin\\_Architectural\\_Practice\\_Case\\_Studies.pdf/](https://www.architecture.com/-/media/Gather_Content/UN-Sustainable_Development_Goals_in_Practice/Additional-Documents/Ethicsin_Architectural_Practice_Case_Studies.pdf/) (дата звернення 27.02.2020). - Назва з екрана.



40. Мережа Глобального Договору в Україні. UN Global Compact Електронний ресурс].- Режим доступу: <https://globalcompact.org.ua/> (дата звернення 27.02.2020). - Назва з екрана.
41. Design Quality Indicator [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://www.dqi.org.uk/facilitators> (дата звернення 27.02.2020). - Назва з екрана.
42. Хартия «Города Европы на пути к устойчивому развитию» (Ольборгская хартия)//dzyalosh [Електронний ресурс] Режим доступу: <<http://www.dzyalosh.ru/02-dostup/books/otcrit/r3-hartiy.html>> [Дата звернення 02 березня 2020].
43. Creative cities network <<https://en.unesco.org/creative-cities/home>> [Дата звернення 19 лютого 2020].

РОЗРОБНИКИ:



В.О. Тімохін

О.С. Зіновєва

В.О. Праслова

Ю.С. Рябець

В.А. Щурова

Силабус затверджено на засіданні кафедри  
дизайну архітектурного середовища  
протокол № 13 від "18" \_\_\_\_\_ 05 \_\_\_\_\_ 2020 року